

Wie was de beste Amerikaanse president?

Wie is de beste president die de Verenigde Staten gekend hebben? Volgens een gezaghebbende ranking is dat Abraham Lincoln. En de slechtste? Donald Trump. Al zou je dat oordeel voorbarig kunnen noemen, meent Amerika-kenner Frans Verhagen.

Mount Rushmore National Memorial is een Amerikaans nationaal monument, gelegen in de Black Hills nabij Keystone, South Dakota. Het toont 18 meter hoge, uit graniet gehakte portretten van vier Amerikaanse presidenten: George Washington, Thomas Jefferson, Theodore Roosevelt en Abraham Lincoln.

Donald Trump heeft de ambitie een groot president te worden. Wat zeg ik, hij wil de grootste zijn, 'the greatest', een fenomenaal succes, ongekend, een voorbeeld voor eeuwen. Hij ziet zich al toegevoegd aan de vier presidenten op Mount Rushmore, het uitgehakte monument in South

Dakota. Ongetwijfeld zou zijn hardos het daar goed doen maar de kans lijkt klein dat Trump in de waardering van historici in de categorie 'greatest' terecht zal komen. Sterker nog, volgens de recentste peiling voert hij slag met de onderste vijf, de mislukte presidenten. Het kabeltelevisiekanaal C-Span publiceert met enige regelmaat een top 44 en Trump is nu hekkensluiter op nummer 44.

De resultaten van zo'n peiling zijn altijd spannend en vaak amusant. Het beoordelen van Amerikaanse presidenten is een leuk gezelschapsspel, waarin behalve min of meer meetbare factoren en argumenten ook ideologie en taxatievermogen een rol spelen. Wat voor de een succes is, kan immers voor een ander falen opleveren. Er zijn nog steeds conservatieven die het schuim op de mond krijgen als ze horen dat Franklin Roosevelt een fantastisch president was. Ook historici die meer geobjectieerde criteria hanteren, verschillen in hun beoordeling van presidenten.

Ze doen dat sinds Arthur M. Schlesinger Sr, de vader van de bekende historicus met het toevoegsel Jr, in 1948 begon met een rondvraag onder 55 historici. Hij hanteerde de categorieën 'uitstekend', 'goed', 'gemiddeld', 'onvoldoende', en 'mislukt'.

Schlesinger herhaalde zijn onderzoek in 1962 onder een iets groter aantal historici. In 1970 vroeg de socioloog Gary Maranell historici de presidenten te

Ik verwacht veel van Trumps invloed: die zal vrees ik nog lang doorwerken

rangschikken volgens zes criteria, variërend van 'algemeen prestige in de huidige tijd' tot 'idealisme of praktische aard van de officiële daden van de president'. C-Span hanteert sinds 2000 tien categorieën, variërend van 'crisisleiderschap', 'moreel gezag' en 'internationaal beleid' tot 'prestaties in de context van de tijd'. Het is niet het enige, maar wel het gezaghebbendste onderzoek geworden.

Het geluk van Reagan

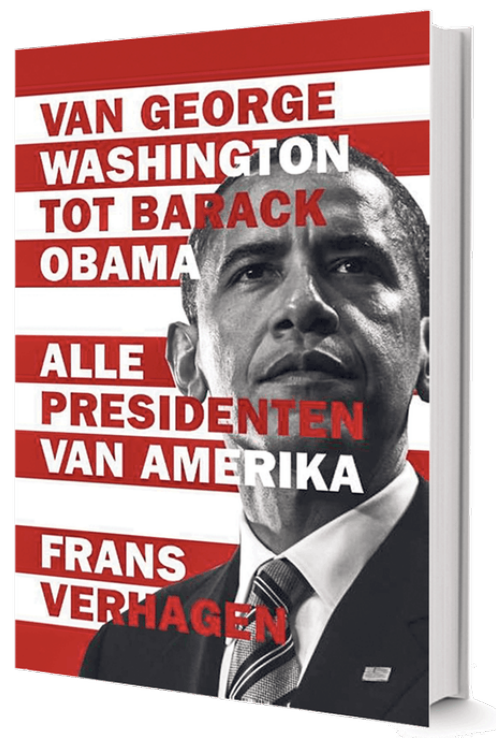
Door de jaren heen is er grote overeenstemming over de top vijf. Lincoln, Washington en Franklin Roosevelt vormen stevast de top drie. Ze hielden het land bijeen onder moeilijke omstandigheden, respectievelijk de Burgeroorlog, de consolidatie van de nieuwe republiek en de Grote

Depressie. Op vier staat altijd Theodore Roosevelt, de eerste president in de 20ste eeuw en de eerste president die serieus overheidsbeleid uitzette. Thomas Jefferson, de derde president, die het oppervlak van Amerika verdubbelde met de Louisiana Purchase (1803), staat altijd op plaats vijf.

Ook de laagste plekken liggen vast. James Buchanan klungelde op weg naar de Burgeroorlog. Franklin Pierce en Millard Fillmore verdienden in die periode eveneens geen hoge cijfers. Andrew Johnson kon als opvolger van de vermoorde Lincoln niet omgaan met de naweeën van de Burgeroorlog. En Warren Harding vindt hier zijn plek, een man die zelf wist dat hij ongeschikt was voor het ambt en in 1923 overleed aan wat je een gebroken hart zou kunnen noemen. Onder de tussenliggende noteringen is wel beweging. Aanvankelijk laag gewaardeerde presidenten als Eisenhower en Truman stegen gestaag, terwijl de geliefde martelaar-president John F. Kennedy daalde.

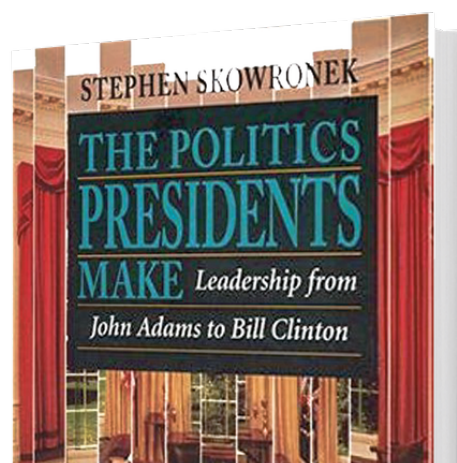
In de recentste versie van de presidententop 44 is ook Donald Trump opgenomen. Dat is nogal prematuur, zou je zeggen: moeten historici zich niet onthouden van een oordeel over een presidentschap dat maar een jaar oud is? Misschien, maar historici

Meer lezen:

Alle presidenten van Amerika.

Van George Washington tot Barack Obama door Frans Verhagen

zijn ook maar mensen en desgevraagd hebben ze zich laten verleiden tot een oordeel, gebaseerd op de inmiddels bekende patronen in zijn gedrag en optreden. Of Amerika weer 'great' wordt dankzij Trump blijft de vraag, maar de 45ste president maakt nu kans op een veilige plek bij de laagste vijf. Zelfs een onderscheid tussen historici met een Democratische achtergrond en neutrale of Republikeinse academici leidt niet tot groot verschil: 40 is Trumps hoogste positie.

Hoewel het aardig weergeeft wat een jaartje Trump heeft veroorzaakt, kent deze maatstaf zijn beperkingen. Zelf hanteer ik een standaard die veeleer uitgaat van de invloed die iemand heeft gehad, positief of negatief.

Hoelang dreunt beleid door? Hoelang blijft het invloed houden, positief of negatief? Ook met deze criteria blijft de top hetzelfde: Lincoln, Washington en Roosevelt veranderden het land fundamenteel. Maar de onbetekenende middle-of-the-roadpresidenten vallen eruit. Denk aan, in recente jaren, Ford, Carter en Clinton.

Wel verkeert in deze analyse iemand als Richard Nixon, die in de recentste peiling op plaats 33 staat, in de buitencategorie 'bijzonder invloedrijk'. Als aanstichter van de culturele en politieke polarisatie eind jaren zestig, met zijn cynisme over de oorlog in Vietnam en Cambodja en zijn criminele gedrag, en gezien de blijvende gevolgen van Watergate en zijn aftreden, maar ook zijn verreikende buitenlandse politiek, bepaalt Nixon nog steeds de Amerikaanse politiek. De verkiezingen van 2016 vormden in mijn ogen een 'jarenzestigstembusgang', waarin niet alleen de babyboomers Trump, Clinton en Sanders tegenover elkaar stonden, maar ook een nieuwe veldslag werd uitgevochten in de culturele oorlog die sinds die jaren woedt.

Ook G.W. Bush (de jongere Bush) dicht ik veel invloed toe, al wordt zijn presidentschap niet erg hoog gewaardeerd: nummer 30 in de top 44. Je zou

het een mislukt presidentschap kunnen noemen, maar het was wel hij die de oorlogen in Afghanistan en Irak begon, waarmee Amerika nog steeds niet heeft afgerekend, en het was onder zijn hoede dat de economische crisis van 2007-2008 plaatsvond. De gevolgen van zijn presidentschap zijn nog steeds voelbaar. Volgens deze standaard heb ik hoge verwachtingen van Trump: ik vrees dat zijn invloed nog lang zal doorwerken.

In het C-Span-verhaal zit het element 'de omstandigheden' opgesloten, voor crisispresidenten natuurlijk cruciaal. Maar soms heeft iemand ook geluk. Ronald Reagan stelde zich in 1976 kandidaat voor het presidentschap, hij was bang dat hij in 1980 te oud zou zijn. Hij was diep teleurgesteld toen hij de strijd om de Republikeinse nominatie verloor van Gerald Ford, maar achteraf lijdt het geen twijfel dat niemand tussen 1975 en 1981 het goed kon doen. De naweeën van de Vietnam-oorlog, de tweede oliecrisis, de inflatie en de stagnerende economie zouden ook Reagan, zonnig en optimistisch als hij was, genekt hebben ware hij destijds gekozen. Zijn geluk was dat hij in 1981 pas aan bod kwam.

Wat moeten we met deze lijsten?

Ze geven vaak een vertekend beeld, zeker van recente presidenten. Vergeleken met Donald Trump oogt Barack Obama ineens een stuk beter,

hoewel de top 10-plek van Democratische historici overdreven lijkt. Bill Clinton zakt, misschien doordat zijn beperkte succes nu toch geweten wordt aan zijn privéwangedrag, en doordat Obama als progressief zoveel aantrekkelijker is. Andrew Jackson is uit de top tien gevallen, misschien doordat Trump hem zo aardig vindt of wellicht doordat de massamoord op indianen hem zwaarder aangerekend wordt.

Stel dat Trump Noord-Korea een blauw oog weet te slaan zonder een oorlog te beginnen

Kans op greatness

Wat moeten we concluderen uit de huidige stand van zaken en de miserabele positie van Donald J. Trump, de 45ste president? Nog niet al te veel, al mogen we gerust vaststellen dat hij geen bijdrage heeft geleverd aan het aanzien van het presidentsambt en hij geen van de Amerikaanse problemen heeft aangepakt. Maar in alle eerlijkheid: het is nog niet te laat

voor Trump om op te rukken uit de onderste regionen. Het was niet vooringenomenheid die hem deze plek opleverde. Hij had wel degelijk een kans op 'greatness'. Als president zonder verplichtingen aan zijn partij en met een politiek mandaat had hij beleid kunnen maken op terreinen die al jarenlang vastzitten: belastingen, immigratie, infrastructuur, gezondheidszorg. Het eerste jaar zagen we een man die vooral met zichzelf bezig was, weinig tot stand bracht en het ambt van president besmeurde. Zijn leervermogen lijkt beperkt.

Maar je weet het nooit. Als de economie blijft doordenderen en hij op de een of andere manier Noord-Korea een blauw oog weet te slaan zonder een oorlog te beginnen? Als teken van de gepolariseerde staat van het land krijgt Trump van Republikeinse historici 25 punten (en plek 40), terwijl Democraten hem niet meer dan 8 geven, goed voor plek 44. Misschien moeten we het zien als een notitie op een rapportkaart: Donald kan veel beter! En dat is absoluut waar: slechter kan het niet.

Amerikaanse presidenten: wie is de beste volgens de historici?

21. Ulysses S. Grant (1869-1877)

(Amerikaanse presidenten gerangschikt volgens de recentste peiling onder historici, op een schaal van 0 tot 100 (0=mislukking, 50=gemiddeld en 100=great). Lincoln scoort 95 punten, Trump is hekkensluiter met 12 punten.)

Lees meer in [FD Persoonlijk](#), het weekendmagazine van Het Financieele Dagblad over mensen, lifestyle, kunst, cultuur, mode en reizen.

Meest gelezen

Haagse liefde voor kerken schiet eigenaren grachtenpanden in verkeerde keelgat

De tent van nu: een weggooiertje of juist superprofessioneel

Nazaten Krupp mengen zich in strijd om staalconcern: stichting verkwanselt nalatenschap